

MAÜ
PRESS

Artuklu Kaime

Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi ve Muhasebe Derslerinin Etkisi: Batman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Nedim UYGUR | <https://orcid.org/0000-0003-1148-754X> |
mnedimuygur@sirnak.edu.tr

Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
Şırnak, Türkiye

Dr, Hamza KAYA, | <https://orcid.org/0000-0002-3432-3356> | hkayacan72@gmail.com
Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Şırnak,
Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/0396cd675>

Geliş Tarihi 20.02.2024
Kabul Tarihi 07.05.2024
Yayın Tarihi 31.05.2024

Atıf Bilgisi

Uygur, M. N. & Kaya, H. (2024). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve muhasebe derslerinin etkisi: Batman üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi*, 7(1): 19-30. <https://doi.org/10.55119/artuklu.1440342>.

Öz

Dünya genelinde yaşanan ekonomik sorunlar ve buna bağlı olarak enflasyonda yaşanan artış, bireylerin tasarruflarını doğru bir şekilde değerlendirmesinin önemini oldukça arttırmıştır. Bireylerin aldıkları finansal kararların etkinliği ve verimliliği, sahip oldukları finansal bilgi düzeyine bağlıdır. Bu bağlamda günümüzde finansal okuryazarlık kavramı oldukça önem kazanmıştır. Bu çalışmada Batman Üniversitesi'nin ön lisans programlarında eğitim gören 398 öğrencinin finansal okuryazarlık düzeylerinin (FOD) ölçülmesi ve FOD'larının demografik özelliklere bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar FOD'larının cinsiyet, bulunulan bölüm/program, internet bankacılığı ve kredi kartı kullanıp kullanmama, bulunulan sınıf ve daha önce muhasebe dersi alıp almama açısından anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada en yüksek finansal okuryazarlık puanını alan programın Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı olduğu, bu programı Bankacılık ve Sigortacılık programının takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada en düşük FOD puanı alan programın ise Çocuk Gelişimi programı olduğu tespit edilmiştir. En yüksek puan alan bölümler ile diğer bölümlerin ders içerikleri incelendiğinde, yüksek puan alan bölümlerin muhasebe, vergi, finans, bankacılık ve sigortacılık dersleri alan bölümler olduğu, bununla birlikte düşük puan alan diğer bölümlerin bu derslerden

hiçbirini almadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

finansal okuryazarlık, tasarruf, finansal karar, üniversite öğrencileri, muhasebe dersi.

Determination of The Financial Literacy Levels of The University Students and The Effect of Accounting Courses: A Research on Batman University Students

Lect. Dr. Mehmet Nedim UYGUR | <https://orcid.org/0000-0003-1148-754X> |
mnedimuygur@sirnak.edu.tr

Şırnak University, Silopi Vocational School, Department of Finance, Banking and Insurance,
Şırnak, Türkiye

Dr, Hamza KAYA, | <https://orcid.org/0000-0002-3432-3356> | hkayacan72@gmail.com
Şırnak Üniversitesi, University, Silopi Vocational School, Department of Finance, Banking and
Insurance, Şırnak, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/0396cd675>

Date of Submission	20.02.2024
Kabul Tarihi	07.05.2024
Yayın Tarihi	31.05.2024

Citation

Uygur, M. N. & Kaya, H. (2024). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve muhasebe derslerinin etkisi: Batman üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi*, 7(1): 19-30. <https://doi.org/10.55119/artuklu.1440342>.

Abstract

The economic problems experienced around the world and the resulting increase in inflation have greatly increased the importance of individuals evaluating their savings correctly. The effectiveness and efficiency of financial decisions made by individuals depend on the level of financial knowledge they have. In this context, the concept of financial literacy has become very important today. This study aimed to measure the financial literacy levels of 398 students studying in associate degree programs at Batman University and to determine whether financial literacy levels show a significant difference depending on demographic characteristics. The results obtained in the study revealed that there is a significant difference in financial literacy levels in terms of gender, department/program, use of internet banking and credit card, current grade and whether or not they have taken accounting courses before. It was concluded in the study that the program with the highest financial literacy score was the Accounting and Tax Applications program, followed by the Banking and Insurance program. In the study, it was determined that the program with the lowest financial literacy level score was the Child Development program. When the course contents of the departments with the highest scores and other departments were examined, it was determined that the departments with the highest scores were the ones that took accounting, tax, finance, banking and insurance courses,

while the other departments with the lowest scores did not take any of these courses.

Keywords

financial literacy, savings, financial decisions, university students, accounting class.

Giriş

Ülkemiz ve dünya genelinde yaşanan ekonomik sorunların beraberinde getirdiği enflasyonist durum, bireyleri finansal durumlarını enflasyon karşısında korumaya yönlendirmiştir. İnternet ve iletişim teknolojilerinin gün geçtikçe gelişmesi bireylerin çeşitli finansal yatırımlara erişimini kolaylaştırmıştır. Bu durum bireylerin tasarruflarını daha kolay bir şekilde yatırıma dönüştürmesini sağlamakla birlikte tasarruflarında istenmeyen kayıplar yaşamalarına da sebep olabilmektedir. Bireylerin tasarruflarını mümkün olduğu kadar doğru yatırımlara yönlendirmeleri bilgiye dayalı finansal kararlar almalarına bağlıdır. Finansal bilgisizlik bireyler için önemli finansal maliyetler taşımaktadır (Lusardi ve Tufano, 2015: 329). Temel düzeyde finansal okuryazarlık bilgisine sahip olmayan insanlar finansal kararlar alma konusunda yeterli donanıma sahip olmazlar. Finansal okuryazar olmayan bireyler tasarruf yapma ya da tasarruflarını doğru yatırımlara yönlendirme gibi doğru finansal kararlar alamazlar, bu durum hane halkı ve bireylerin ekonomik bilgilerin işlenişi ve finansal okuryazarlık konusunda yetkin olmasını gerektirmektedir (Poterba vd. 2008: 18). Schagen ve Lines (1996) yaptıkları çalışmada finansal okuryazarlığı “Para kullanımı ve yönetiminde etkin ve doğru kararlar alabilme kabiliyeti” olarak tanımlamışlardır. Finansal okuryazar olan bireyler tasarruf, yatırım, borçlanma ve buna benzer pek çok konuda bilinçli finansal seçimler yapma becerisine sahip olurlar (Abreu ve Mendes, 2010: 516). Bireylerde finansal okuryazarlığın artırılması, finansal piyasalar, tasarruf ve yatırımlara olan bakış açısının geliştirilmesine ve finansal piyasaların etkinliğinin artırılmasına önemli ölçüde katkı sağlayacaktır (Kindle, 2010: 475 - Widdowson ve Hailwood, 2007: 40).

1. Literatür Araştırması

Finansal okuryazarlık literatürü incelendiğinde, Türkiye ve dünyada konu ile ilgili birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. ABD’de üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada kadınların erkeklere oranla daha düşük bir finansal bilgi düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Çalışmada, üst sınıflarda, FOD’un alt sınıflara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır (Danes ve Hira 1987). Üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir diğer çalışmada, kadın öğrencilerin FOD’larının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Markovich ve DeVaney, 1997). Chen ve Volpe 1998 yılında üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmalarında, kadınların erkeklere oranla FOD’larının daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır. Çalışmada ayrıca üniversite öğrenimine yeni başlayan öğrencilerin daha önce başlayanlara oranla daha düşük bir FOD sahip oldukları görülmüştür (Chen ve Volpe, 1998). Lusardi ve Mitchell (2007) yaptıkları çalışmada, erkeklerin kadınlara oranla FOD’larının daha yüksek olduğu, genç bireylerin kendilerinden daha yaşlı olan bireylere oranla daha düşük bir finansal okuryazarlık seviyesine sahip oldukları ve FOD’un eğitim düzeyi ile doğru orantılı bir şekilde arttığı sonucuna varmışlardır. Çalışmada ayrıca finans ile ilgili dersleri alan öğrencilerin almayan öğrencilere oranla daha yüksek bir FOD’a sahip oldukları belirlenmiştir. İsveç’te, 2011 yılında Almenberg ve Soderbergh tarafından yapılan çalışmada kadınların erkeklere oranla daha düşük bir finansal düzeye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca düşük gelirli olan yüksek gelirli olanlara göre, yaşlıların orta yaş grubuna göre daha düşük bir FOD’a sahip oldukları ortaya konulmuştur (Almenberg ve Soderbergh, 2011). Kılıç ve arkadaşları tarafından 2015 yılında Gaziantep Üniversitesi öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla FOD’larının daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kılıç vd., 2015). Yılmaz ve Aslan’ın

(2020) yaptıkları çalışmada öğrencilerin FOD'un yaşla oranlı olarak arttığı, yaşı büyük öğrencilerin daha yüksek bir FOD'a sahip oldukları görülmüştür. Çalışmada ayrıca daha üst sınıflarda olan öğrencilerin FOD'larının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışma Batman Üniversitesi'nde okuyan ön lisans öğrencilerinin FOD'larının ölçülmesine yönelik tasarlanmıştır. Araştırma Batman Üniversitesi'nde 8 farklı programda okuyan toplam 398 ön lisans öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Araştırma ölçeği Kılıç ve arkadaşları tarafından literatür temel alınarak düzenlenen anketten uyarlanmıştır. Ölçek toplamda on bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Bilgisini (TDEFB) ölçmeye yönelik sorular sorulmuştur. İkinci bölümde Bireysel Bankacılık Bilgisini (BBB), üçüncü bölümde Emeklilik ve Sigortacılık Bilgisini (ESB), dördüncü bölümde Finansal Tablo Bilgisini (FTB), beşinci bölümde Yatırım Bilgisini (YB), altıncı bölümde Vergi ve Mevzuat Bilgisini (VMB) ölçmeye yönelik sorular sorulmuştur. Yedinci bölümde ise Matematik ve Faiz Hesaplama Bilgisini ölçmeye yönelik sorular sorulmakla birlikte katılımcıların büyük çoğunluğunun bu bölümdeki soruları cevaplamadığı cevaplayanların ise genel olarak 'fikrim yok' seçeneğini işaretlediği görülmüştür. Bu çerçevede yedinci bölüm analiz aşamasında değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sekizinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerinin tespit edilmesine yönelik sorular sorulmuştur. Dokuzuncu bölümde ise katılımcıların ebeveynleri ile ilgili bilgi almaya yönelik sorularla birlikte, katılımcıların kredi kartı, bireysel emeklilik sistemi ve internet bankacılığı kullanıp kullanmadıklarına yönelik sorular sorulmuştur. Son olarak onuncu bölümde ise katılımcıların daha önce muhasebe dersi alıp almadıklarına yönelik tek bir soru sorulmuştur.

Buna bağlı olarak araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

H1: Katılımcıların cinsiyeti ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Katılımcıların okuduğu bölüm ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Katılımcıların buldukları sınıf ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H4: Kredi kartı kullananlar ile kullanmayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyi açısından anlamlı bir farklılık vardır.

H5: İnternet bankacılığı kullananlar ile kullanmayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyi açısından anlamlı bir farklılık vardır.

H6: Muhasebe dersi alanlar ile almayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyi açısından anlamlı bir farklılık vardır.

Çalışmada verilerin analizinde SPSS paket programı aracılığıyla yapılmıştır. Çalışmada H2 hipotezi ANOVA testi kullanılarak, geriye kalan hipotezler ise bağımsız gruplar arası t-testi kullanılarak analiz edilmiştir.

3. Bulgular

Araştırma Batman Üniversitesi merkez kampüste bulunan Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarında okuyan ön lisans öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Araştırmaya yönelik yapılan anket çalışmasına 470 öğrenci cevap vermiştir. Yapılan ön değerlendirme sonucunda cevaplanan anketlerin 72 tanesi çeşitli sebeplerden dolayı (Bölüm program bazında katılan

öğrencilerin az olması, cevapların çok eksik olması vb.) elenmiştir. Geriye kalan 398 öğrenciden, 248'inin kadın 150'sinin ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Bankacılık ve Sigortacılık programından 64 kişi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı programından 32 kişi Çocuk Gelişimi programından 65 kişi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım programından 24 kişi, Makine programından 36 kişi, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programından 36 kişi, Yaşlı Bakımı programından 60 kişi ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programından 81 öğrenci katılım göstermiştir. Bu öğrencilerden 156'sının 1. sınıf, 242'sinin ise 2. sınıf olduğu görülmektedir.

Katılımcıların çoğunluğunun (208) 21-23 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Demografik özelliklere ilişkin özet bilgiler Tablo 1'de verildiği gibidir.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	248	62,31
Erkek	150	37,69
Bölüm/Program	Frekans	%
Bankacılık ve Sigortacılık (BS)	64	16,10
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı (BYYA)	32	8
Çocuk Gelişimi (ÇG)	65	16,50
Halkla İlişkiler ve Tanıtım (HİT)	24	6
Makine (MK)	36	9
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik (TDS)	36	9
Yaşlı Bakımı (YB)	60	15,10
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları (MVU)	81	20,30
Sınıf	Frekans	%
1.Sınıf	156	39,20
2.Sınıf	242	60,80
Yaş	Frekans	%
18-20	82	20,62
21-23	208	52,27
24-26	56	14,30
27-29	17	4,27
30 ve üstü	34	8,54

Bölümler bazında finansal okuryazarlık sorularının alt kategorilerinin ve toplamlarının ortalama başarı puanları Tablo 2'de verildiği gibidir.

Tablo 2: Finansal Okuryazarlık Ortalama Başarı Puanları

Bölüm	TDEFBOBP ¹	BBBOBP ²	ESBOBP ³	FTBOBP ⁴	YBOBP ⁵	VMBOBP ⁶	FOOB ⁷
ÇG	32,8846	46,6672	41,5384	25,7692	25,2307	25,3846	32,9124
BYYA	40,4166	48,888	39,3333	26,6666	25,3333	27,5	34,6896
YB	35,2083	44,9996	50,3333	25,8333	26	26,6666	34,8402
TDS	38,1944	50,4622	48,3333	27,0833	23,8888	27,0833	35,8409
MK	45,8333	54,1669	41,1111	29,1666	26,1111	24,3055	36,7824
HİT	43,75	51,3895	45,8333	28,125	25,8333	30,2083	37,5232
BS	60,2777	73,4845	69,7777	53,3333	33,3333	38,8888	54,8492
MVU	68,0693	65,5122	61,5841	66,8316	58,6186	54,9505	62,5443

Tablo 2’de görüldüğü gibi finansal okuryazarlık puanı en yüksek olan bölüm 62,5443 puan ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları olduğu görülmektedir. Bu bölümü sırasıyla 54,8492 puanla Bankacılık ve Sigortacılık programı, 37,5232 puan ile Halkla İlişkiler programı izlemektedir. En düşük ortalama finansal okuryazarlık puanı elde eden programın ise Çocuk Gelişimi programı olduğu görülmektedir.

Alt kategori açısından bakıldığında, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ile Yaşlı Bakımı programları hariç, diğer bütün programların en yüksek puanlarını BBB kategorisinden aldığı görülmektedir. Bu kategoride en yüksek puanı alan programın ise 73,4845 puan ile Bankacılık ve Sigortacılık programı olduğu görülmektedir. Yaşlı Bakımı programı en yüksek puanını ESB kategorisinden elde etmiştir. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı ise en yüksek puanını 68,0693 puan ile TDEFB alt kategorisinden elde etmiştir. Bu bölüm ayrıca BBB ve ESB alt kategorileri hariç diğer bütün alt kategorilerde en yüksek puanı almıştır. BBB ve ESB alt kategorilerinde en yüksek puanı alan programın ise Bankacılık ve Sigortacılık programı olduğu görülmektedir.

Demografik özellikler açısından finansal okuryazarlık başarı puanları Tablo 3’te verildiği gibidir.

1 Temel Düzey Ekonomi ve Finans Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

2 Bireysel Bankacılık Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

3 Emeklilik ve Sigortacılık Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

4 Finansal Tablo Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

5 Yatırım Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

6 Vergi ve Mevzuat Bilgisi Ortalama Başarı Puanı

7 Finansal Okuryazarlık Ortalama Başarı Puanı

Tablo 3: Demografik Faktörler Başarı Puanları

	TDEFBOBP	BBBOBP	ESBOBP	FTBOBP	YBOBP	VMBOBP	FOOB
Kadın	45,16129	55,37657	50,8871	40,12097	34,1129	36,89516	43,759
Erkek	54,44631	61,82412	56,77852	51,84564	41,87919	50	52,77066
Kredi Kartı Kullananlar	55,73864	65,22736	60,90909	58,29545	46,18182	51,36364	56,286
Kredi Kartı Kullanmayanlar	39,83051	48,48489	43,38983	27,40113	25,64972	29,94435	35,7748
İnternet Bankacılığı Kullananlar	55,11168	63,68859	58,83162	54,38144	43,02405	49,05498	54,0154
İnternet Bankacılığı Kullanmayanlar	30,89623	41,42838	37,35849	17,45283	20,56604	21,93396	28,26962
Sınıf	36,77885	46,45161	38,20513	27,08333	27,5641	25,32051	33,55983
Sınıf	56,3278	65,07618	62,73859	55,80913	43,15353	52,48963	55,93248
Muhasebe Dersi Alanlar	62,5	67,93145	62,60274	62,67123	50,82192	50	59,38877
Muhasebe Dersi Almayanlar	40,58765	51,9255	47,56972	33,96414	29,00398	37,05179	40,01713

Tablo 3'te görüldüğü gibi hem kadınlar hem erkekler en yüksek başarı puanlarını BBB alt kategorisinden elde etmişlerdir. BBB alt kategorisi haricinde diğer bütün kategorilerde erkekler kadınlardan daha yüksek bir başarı puanı elde etmişlerdir. Sonuç olarak toplam finansal okuryazarlık puanı bazında bakıldığında, erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek bir puan elde ettikleri görülmektedir.

Kredi kartı kullanan ve kullanmayanlar açısından bakıldığında, kredi kartı kullananların, kullanmayanlara oranla bütün kategorilerde daha yüksek bir başarı puanı elde ettikleri görülmektedir.

Benzer şekilde internet bankacılığı kullanan ve kullanmayanlar açısından bakıldığında, internet bankacılığı kullananların, kullanmayanlara oranla bütün kategorilerde daha yüksek bir başarı puanı elde ettikleri görülmektedir.

Eğitim gördükleri sınıf açısından bakıldığında 2. sınıfların 1. sınıflara oranla bütün kategorilerde daha yüksek bir başarı puanı elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebe dersi alıp almamaları açısından bakıldığında muhasebe dersi alanların bütün kategorilerde almayanlara oranla daha yüksek bir başarı puanı elde ettikleri görülmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde demografik faktörlerin tümünün en yüksek başarı puanlarını BBB alt kategorisinden elde ettikleri görülmektedir.

Muhasebe dersi alan kadın ve erkek öğrencilerin alt kategori ve toplam başarı puanı incelemesinin sonuçları Tablo 4’te verildiği gibidir.

Tablo 4: Muhasebe Dersi Alan Kadın ve Erkek Öğrencilerin Başarı Puanları

	TDEFBOBP	BBBOBP	ESBOBP	FTBOBP	YBOBP	VMBOBP	FOOB (Toplam)
Kadın	59,67742	66,48796	62,36559	59,4086	49,24731	47,58065	57,46125
Erkek	67,45283	70,51308	63,01887	68,39623	53,58491	54,24528	62,77101

Tablo 4 incelendiğinde, finansal okuryazarlık bilgisi toplam ortalama başarı puanı açısından, muhasebe dersi alan erkeklerin daha yüksek bir puan elde ettikleri görülmüştür. Ancak aradaki farkın Tablo 3’te muhasebe dersi alıp almamasına bakılmaksızın bütün kadın ve erkeklerin dahil edildiği puan farkından daha düşük olduğu görülmüştür. Bu verilere dayanılarak muhasebe, finans, bankacılık ya da vergi mevzuat bilgisi eğitimi almayan erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla bu konulara daha çok eğilimli olduğu düşünülebilir. Bunun dayanağı olarak finansal okuryazarlığa yönelik eğitim alan kadın (K) ve erkekler (E) arasındaki puan farkının (K: 57,46125 - E: 62,77101), bu eğitimi almayanlara (K: 43,759 - E: 52,77066), oranla neredeyse %50 düşmesi olarak gösterilebilmektedir. Tablo 4’teki veriler Tablo 3’teki verilerle karşılaştırıldığında, muhasebe dersi alan kadın ve erkeklerin alt kategorilerdeki puanları ve genel FOP’larının almayanlara göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu farkın kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların cinsiyeti ile FOD arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için verilere bağımsız örneklem t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5’te verildiği gibidir.

Tablo 5: Katılımcıların Cinsiyeti ile Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Arasında Anlamlı Farklılık Bağımsız Örneklem t Testi

	N	Ortalama	t	Anlamlılık (p)
Erkek	150	52,83	5,167	,000
Kadın	248	43,76	5,303	,000

Tablo 5 incelendiğinde, erkek ve kadın öğrenciler açısından bakıldığında, bu iki grup arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu bağlamda H1: hipotezi kabul edilir.

Katılımcıların okuduğu bölüm/program ile FOD arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için verilere ANOVA testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6’da verildiği gibidir.

Tablo 6: Katılımcıların Okuduğu Bölüm/Program ile Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Arasında Anlamlı Farklılık ANOVA Testi

	n	F	Anlamlılık (p)
Ortalama Genel Başarı Puanı	398	33,209	,000

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların okuduğu bölüm/program ile FOD arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “H₂: Katılımcıların okuduğu bölüm/program ile FOD’ları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi kabul edilir.

Katılımcıların bulunduğu sınıf açısından incelemek için verilere bağımsız örneklem t testi analizi yapılmıştır. Bunun sebebi araştırmanın ön lisans düzeyinde yapılmasından dolayı 1. Sınıf ve 2. Sınıf olmak üzere iki kategorinin bulunmasıdır. Test sonuçları Tablo 7’de verildiği gibidir.

Tablo 7: Katılımcıların Bulunduğu Sınıf ile Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Bağımsız Örneklem t Testi

	N	Ortalama	t	Anlamlılık (p)
1. Sınıf	156	33,24	-16,113	,000
2. Sınıf	242	54,95	-15,488	,000

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların bulunduğu sınıf ile FOD’ları arasında anlamlı bir farklılık vardır ve buna bağlı olarak H₃ hipotezi kabul edilir.

Katılımcılardan, kredi kartı kullananlar ile kullanmayanlar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ölçmek amacıyla bağımsız örneklem t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de görüldüğü gibidir.

Tablo 8: Katılımcılardan Kredi Kartı Kullananlar ile Kullanmayanlar Arasında Finansal Okuryazarlık Düzeyi Açısından Anlamlı Farklılık Bağımsız Örneklem t Testi

	N	Ortalama	t	Anlamlılık (p)
Kredi Kartı Kullanıyorum	214	56,46	13,997	,000
Kredi Kartı Kullanmıyorum	184	36,34	13,857	,000

Tabloda kredi kartı kullanan katılımcılar ile kullanmayan katılımcılar arasında FOD’ları açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu durumda H₄ hipotezi kabul edilir.

Katılımcılardan internet bankacılığı kullananlar ile kullanmayanlar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ölçmek amacıyla bağımsız örneklem t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9’da verildiği gibidir.

Tablo 9: Katılımcılardan İnternet Bankacılığı Kullananlar ile Kullanmayanlar Arasında Finansal Okuryazarlık Düzeyi Açısından Anlamlı Farklılık Bağımsız Örneklem t Testi

	N	Ortalama	T	Anlamlılık (p)
İnternet Bankacılığı Kullanıyorum	292	54,00	17,155	,000
İnternet Bankacılığı Kullanmıyorum	106	28,22	16,157	,000

Tabloda görüldüğü gibi internet bankacılığı kullanan katılımcılar ile kullanmayan katılımcılar arasında FOD’ları açısından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H₅ hipotezi kabul edilir.

Katılımcılardan muhasebe dersi alanlar ile almayanlar arasında FOD'ları açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını ölçmek için verilere bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 10'da verildiği gibidir.

Tablo 10: Katılımcılardan Muhasebe Dersi Alanlar ile Almayanlar Arasında Finansal Okuryazarlık Düzeyi Açısından Anlamlı Farklılık Bağımsız Örneklem t Testi

	N	Ortalama	T	Anlamlılık (p)
Daha Önce Muhasebe Dersi Aldım	147	59,39	12,654	,000
Daha Önce Muhasebe Dersi Almadım	251	40,02	13,382	,000

Tabloda görüldüğü gibi daha önce muhasebe dersi alan katılımcılar ile almayan katılımcılar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda H_0 Kabul edilir.

Sonuç

Günümüz ekonomik şartları bireylerin ve toplumun FOD'larının gelişmesini önemli hale getirmiştir. Bu bağlamda çalışmada, üniversite öğrencilerinin FOD'larının ölçülmesine yönelik Batman Üniversitesi'nde bulunan ön lisans programları üzerine bir araştırma yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında cinsiyete göre FOD'da anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Literatür incelendiğinde, Danes ve Hira (1987), Markovich ve DeVaney (1997), Chen ve Volpe (1998) ve Lusardi ve Mitchell (2007) çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bölüm/program bazlı bakıldığında benzer şekilde FOD'da anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Kılıç ve arkadaşları (2015) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulunulan sınıf açısından bakıldığında, üst sınıflar ile alt sınıflar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Danes ve Hira (1987) çalışmalarında benzer sonuçlara ulaştıkları görülmüştür.

Kredi kartı kullanıp kullanmama açısından bakıldığında, kredi kartı kullananlar ile kullanmayanlar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Kılıç ve arkadaşları (2015) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

İnternet bankacılığı kullanıp kullanmama açısından bakıldığında, internet bankacılığı kullananlar ile kullanmayanlar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Kılıç ve arkadaşları (2015) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Daha önce muhasebe dersi alıp almama açısından bakıldığında ise daha önce muhasebe dersi alanlar ile almayanlar arasında FOD açısından anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Program bazlı yapılan incelemede Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programının FOD açısından en yüksek finansal okuryazarlık puanına sahip olduğu görülmektedir. Bunun

sebebinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında çoğunlukla muhasebe, vergi ve finans derslerinin okutulmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Başarı düzeyi açısından en yüksek başarı puanının elde eden ikinci programın ise Bankacılık ve Sigortacılık programı olduğu görülmektedir. Bu programda okutulan dersler incelendiğinde, çoğunlukla bankacılık, sigortacılık, finans ve muhasebe derslerinin okutulduğu görülmektedir.

En yüksek puanı alan iki program ile diğer programlar arasındaki puan farkının oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmaya dahil edilen diğer programların ders içerikleri incelendiğinde muhasebe, vergi, finans, bankacılık ve sigortacılık derslerinden hiçbirini almadıkları görülmüştür.

Sonuç olarak bireylerin FOD'larının artırılmasının, önemli ölçüde finansal okuryazarlığa yönelik eğitimin verilmesine bağlı olduğu söylenebilmektedir. Muhasebe, finans, vergi, bankacılık ve sigortacılık dersi almayan bölümlerde okuyan öğrencilere bu derslerin verilmesi ve sonrasında FOD'un tekrar ölçülmesi, bu derslerin FOD'larının artışında ne ölçüde etkili olduğunu daha net bir şekilde ortaya çıkaracaktır.

Makale Bilgileri

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Artuklu Kaime dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir. Bu çalışma için Şırnak Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu'nun 01.03.2024 tarih ve 2024/91979 sayılı kararınca "Etik Kurul Onayı" alınmıştır.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – iThenticate
Yazar Katkıları	Bu çalışmada yazarların katkı oranı birinci yazar için %50, ikinci yazar için %50'dir.
Çıkar Çatışması	Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynakça | References

- Abreu, M. & Mendes, V., (2010). "Financial Literacy and Portfolio Diversification," *Quantitative Finance*, Vol. 10(5), pp. 515-528.
- Almenberg, Johan & Soderberg, Jenny (2011). "Financial Literacy and Retirement Planning in Sweden, Network for Studies on Pensions, Ageing and Retirement Discussion Papers," V: 112, pp.1-28.
- Chen, H., & Volpe, R. P., (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*, 7, 107–128.
- Danes, S. M., & Hira, T. K., (1987). "Money Management Knowledge of College Students", *The Journal of Student Financial Aid*, V:17, pp. 4–16.
- Kılıç, Y., Ata, H. A., & Seyrek, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (66), 129-150. <https://doi.org/10.25095/mufad.396535>
- Kindle, P. A. (2010). Student Perceptions Of Financial Literacy: Relevance To Practice, *Journal Of Social Service Research*, 36(5), 470-481.
- Lusardi, A. & Tufano, P., (2015). "Debt Literacy, Financial Experiences, and Over Indebtedness," *Journal of Pension Economics and Finance*, Vol. 14, special issue 4, pp. 328-332, October.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2007). "Baby Boomer Retirement Security: The Roles of Planning, Financial Literacy, and Housing Wealth", *Journal of Monetary Economics*, 54(1), 205-224.
- Markovich, C. A. & DeVaney, S. A. (1997). "College Seniors' Personal Finance Knowledge and Practices", *Journal of Family and Consumer Sciences*, 21-28.
- Poterba, J., Venti, S. & Wise D., (2008). "The Changing Landscape of Pensions in The United States." In *Overcoming the Saving Slump: How to Increase the Effectiveness of Financial Education and Saving Programs*. Ed. A Lusardi. Chicago: University of Chicago Press: 17-46.
- Schagen, S. & Lines, A. (1996). *Financial Literacy in Adult Life: A Report to the Natwest Group Charitable Trust*, NFER, 36-45.
- Widdowson, D. & Hailwood, K. (2007). Financial literacy and its role in promoting a sound financial system. *Bulletin Reserve Bank of New Zealand*, 70(2), 37-47.
- Yılmaz, E., & Aslan, T. (2020). Finansal Okuryazarlık ve Siirt Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (87), 181-202. <https://doi.org/10.25095/mufad.756280>.